

In vi, otroci! ki boste imeli na sveti dan mnogo veselja v hiži pri gorkej peči in v veselej družbi svojih ljubih starišev, spomnite se vsaj nekoliko dnih, ki bodo lačni in žejni s solzami v očeh sedeli okolo prazne mize v merzlej sobi.

Poslovenil I. T.

Nihče ne vé, kaj ga čaka.

Bilo je pozno v jeseni. Hud veter je razsajal ter pometal prah po cesti; nebó se je prevleklo s črnimi oblaki in iz daleč se je slišal grom bobneti; vse to je kazalo, da se bode vreme kmalu premenilo. V strahu božjem in z britkostjo napolnjenim srcem šla je po cesti neka sirota, — bila je žena v starosti kacic štirideset let, — v naročji je nesla pol leta staro dete, a dvoje sirotic je capkalo za njo; deklica pri sedmih letih, in deček star okolo pet let. Ako jim pogledaš na raztergano obleko ali v zajokane oči, opazil bodeš takój, da so v velikem pomankanji in nadlogi. Bili so še nekoliko sto korakov od bližnje vasi, da na enkrat udári plôha, kakor bi se bilo nebó prelomilo. Sirota pohiti z drobnimi otročiči berž in bolj, da bi v kakej hiži bližnje vasi dobila zavetje. Prišedši v vas, gre takój v prvo hižo. Hiža je bila nova, lepo zidana, in njen gospodar se je zval Blaž Berdić. Bil je to človek jako premožen, a drugače prevzetan kakor malo kedó; zató so mu pa tudi njegovi sosedje, kedar so se o njem kaj pogovarjali, navadno rekli „špotljivi Blaž.“ Njegova žena je nosila glavo po konci kakor bi bila Bog si jo vedi kaj; povsod se je bahala sè svojimi otroci, kako so umni in dobri, ter jim je branila občevati z drugimi otroci iz vasi; rekla jim je: „Ne hodite mi v tovarišijo takih beraških otrok!“ — Kolikorgod ubožcev je prišlo k bogatemu Berdiću in ga je prosilo za kak dar, toliko jih je on gotovo surovo odpravil. Ako je pa kacemu sosedu posodil kak goldinar, kar je storil le za velike obresti in na mnoge prošnje, pa mu dotičnik posojene vsote nij vernil ob določenem roku, izročil ga je brez vse milosti sodnji ter mu dal prodati vse, kar je imelo kakoršno koli vrednost. Po tem potu pripravil je množega siromaka ob njegovo edino kravico ali volička, ali pa ob druge stvari, ki so pri gospodarstvu neobhodno potrebne.

Ko je prišla poprej omenjena sirota v Berdićevo hižo, našla ga je baš pri večerji z njegovo ženo in družino. Pripoveduje mu najprej svoje uboštvo in nesrečo, kako jej je pred tremi meseci umerl mož ter jej je zapustil troje drobnih otrok; za mesec dni pozneje vzel jej je hižo in vse njeno premoženje ogenj, ki je malo ne vso vas upepelil. Ne kaže jej tedaj družega, nego da si pomoči prosi pri dobrih in poštenih ljudeh. A baš zdaj jo je zateklo na cesti gerdo in neugodno vreme; prosi ga tedaj, naj bi jo vzel pod streho, ako tudi v hlev, da bi le mogla prenočiti sè svojimi otročiči.

Prevzetni Berdić nij dolgo poslušal uboge beračice, kar naravnost jej je rekel, da v njegovej hiži nij prostora za njo in njene otroke; pa ko bi ga tudi imel, bi jej ga ne mogel dati, ker bi se bal, da bi mu ona, ali njeni otroci, kaj ne ukradli. Rekel jej je, naj si gre v božjem imenu kam drugam iskat prenočišča. Oh, kedó li more opisati óno gorko bolést, ki jo je občutila pri teh besedah uboga mati treh otrok! V tako gerdem vremenu ne dá prevzetni boga-

tin prenočišča siroti z nagimi in bosimi otroci; dà, še celó sumniči jo nepoštenja. S tužnim srcem in objokanimi očmi zapusti bogatinovo hižo in gre k njegove-
mu sosedu Rekarju.

Rekar in njegova žena bila sta pošteni duši. Še celó mački se nijsta upala zameriti, kakor ljudje pravijo, in da si tudi sta imela v svojej starej bajti polhen koš otrok in sta živela dosti siromašno, vendar sta rada pomagala vsacemu siromaku, kolikor sta premogla. Pri Rekarjevih nij bilo treba siroti dolgo svojih rev in težav razkladati, da jo Rekar pomiluje in jej dá prenočišče. Ker je bilo že hladno jesensko vreme, zakurila je Rékarica peč, da se ubožci posušé in ogrejejo; potlej prinese večerjo in pokliče tudi siroto z otroci, da naj gredó k mizi ter se naj malo okrepčajo. V tem da so večerjali in je sirota pripovedovala, kako jo je prevzetni Berdić surovo iz hiže zapodil, bliskalo je zunaj in germelo; a dež je nalival, kakor bi se bili oblaki utergali. Na enkrat se zabliška kakor bi bilo vse v ognji. Pri Rekarjevih se vsi pokrižajo po običaju našega naroda, da bi jih Bog obvaroval vsake nesreče. V tem strašno zagermi ter trešči nekam v bližino. Kmalu se sliši od sosedovih sim strašna krika in vika. Rekarjevi vsi hité vèn pogledat, kaj je; ali kaj vidijo? Berdićeva hiža je vsa v plamenu, — treščilo je vanjo. In glej, kakor nalašč, začel je dež ponehovati; a sosed Berdić je imel pod streho vse polno masti in drugih takih reči, ki rade goré. Pogorela mu je vsa hiža in tudi vsi novci, ki je je imel v papirjih gori pod streho skrite, bojé se, da bi mu jih kedó ne ukradel, namesto da bi je bil posodil poštenim ljudem, ki so bili v potrebi in so ga prišli prosit zanje. Ostalo mu je samo golo zidovje.

Berdić je moral zdaj ravno tako od hiže do hiže pomoči tujih ljudi iskati, kakor óna sirota, katero je on onako nečloveško od sebe pognal. Ali kako težko mu je dejalo, ko so mu ljudje oponašali njegovo prevzetnost in terdoserčnost.

Kdor ubožce proč podí,
Bog ga tudi zapusti.

(„Pučki prijatelj.“)

Bog te večkrat pozdravlja, a ti se mu ne zahvališ.

Kedar te ljubo solnce zjutraj k novemu življenju in k novemu delu budí, pozdravlja te ljubi Bog in ti kliče: „Dobro jutro!“ — Kedar si zvečer tvoje trudno teló počitka želí ter se vležeš v mehko posteljico, zopet te pozdravlja ljubi Bog in ti kliče: „Lehko noč!“ — Kedar se vsedeš za mizo, da bi se okrepčal z dobrimi jedmi, ki ti jih je pripravila tvoja dobra mati, kliče ti Bog: „Na zdravje!“ — Kedar še o pravem času vidiš nevarnost, v katerej si, opominja te Bog in ti kliče: „Dete, čuvaj se! še je čas, da se verneš.“ — Kedar se spomladi sprehajaš po vertovih in zelenih livadah ter se veseliš prijetne vonjave cvetic in krasnega petja drobnih tičic, povsod te pozdravlja ljubi Bog in ti pravi: „Dobro došel, ljubček moj, v naravo, ki sem jo ustvaril tebi v veselje!“ — In ako greš mimo odpertega groba na pokopališči, pa te strah in grôza pretresa, kliče ti Bog: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ — Glej, ljubi moj, tako te Bog povsod pozdravlja, in ti mu nič ne odgovoriš in se mu tudi ne zahvališ!

T.